

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	12 ft. o. 6.
Félévre	6 " "
Évnyelvre	3 " "
Egy órára	1 " "

Szerkesztői szállás:

belső s. n. utca 131. szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorát 1-szor 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22.)
Hassenstein és Vogelnél (Neuer Markt 11. szám.)

Pesten: Zeisler M. (Király utca 60. sz.)

Nyitott cikkekek

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY” novemb.—decz. folyamára.

Tisztelettel kérjük azon t. cz. előfizetőinket, kiknek előfizetésük mult hó végével lejárt, megrendeléseiket mihamarább megtenni, hogy teljes számú példányokkal szolgálhassunk.

Előfizetési ár: 2 ft. o. 6.

Az előfizetési, pénzek, kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Hol az igazság?

II.

Hogy a népoktatási törvényezik ellen nyilvánuló különféle oppositio nem meggyőződésből, hanem vallási, túlzott autonómia és nemzetiségi féltékenységből, vagy éretlen ellenzékenységéből ered: még inkább kitűnik, ha legalább futólag megvizsgáljuk az ellene felhozott súlyosabb vádakat.

A katolikus papság egy része azt ismétli szüntelen, hogy vallás nélküli iskolát akar a törvény, miáltal a vallási serkölcsi érzést mintegy ki akarja irtani az új nemzedék lelkéből.

Ez az állítás merő ráfogás, önámítás; mert a törvényt azt mondja, hogy a hol községi iskola állítatik is fel, a vallást az abba járó gyermekeknek tanítani kell, még pedig minden gyermeknek tanítja 6 éves korától fogva, egész 15 éves koráig illető papja, vagy az ő vallásbeli egyházi hatósága által e végre rendelt felekezeti tanító. Csak egyéb tantárgyakat, melyeknek a vallással semmi közük, tanítanak a községi iskola tanítói, kiket a község lakosai választanak. Látni való enniből is, mily rövidlátó állítás az, hogy a községi iskola a vallási s erkölcsi életet elfojtani célozná. Azoktól, kik untalan ezt mondogatják, mi kérdezzük, hogy ugyan a testgyakorlatnak, számotnak, természettanak, földrajznak s hasonlókak mi közük van a felekezeti vallással? Valóban megvetendők azon ál-népfelvilágosítók, a kik az ilyen tantárgyakat is hittani tételekkel óhajtanak ezután is fűszerezni.

A debreczeniek mit hoznak fel hangsúlyozva a fennforgó népoktatási törvény ellen? Ők nem bíznak a jelen alkotmányos állapotok tartósságában; hiszen 300 év tanították meg őket arra, hogy „ne higgy a németnek!” Nem gondolják meg, hogy 1866 óta a világ Németországban s különösen Ausztriában akkorát változott, hogy a mi régen fekete volt, az többé nem fekete; Ausztria — ha akarná is — régi politikáját többé nem követhetné öngyilkossággal nélkül ellenükben. A debreczeniek — mint az erdélyi románok — a nemzetiség hanyatlásától tartanak a közös iskolák felállítását által. Furcsa találkozás az ellentéteknek, s mégis így halljuk ezt proclamálni. E szerint attól lehet félni, hogy a miveltebb nép kevésbé ragaszkodik nemzetiségéhez. Inkább tespedjen a köznép fele ezután is minden iskola nélkül, a nélkül, hogy bár irni és olvasni tudjon, mintsem az állam, a felelős kormányval bíró állam segítségére jöjjen a nép jobb móddal való oktatásának. Kell-e czáfolat ily okoskodás ellenében? Nem látszik-e itt kézzelfoghatólag a minden ároni opponálhatnamság, melynek vak szenvedély a forrása?!

Vigyázzunk, uraim, mert valamint egyesek, úgy népek életében is a kedvező alkalmak ritkán fordulnak elő, s ha azokat fel nem ismerjük, sőt könnyelműen elszalasztjuk: tova siklanak reánk nézve haszon nélkül.

Vigyázzunk, mert a világ most már oly gőzerővel halad a miveltésben, hogy csak néhány évi helytállás is végzetes lehet a jóhiszemű várakozóra. A történet pedig majd számon kéri, hogy miként sáfárkodtunk a jó alkalmakkal.

Vak ember az, a ki át nem látja, hogy nyugati szomszédaink néhány fokkal meghaladtak az egyetemes kultúrában, hogy ennek súlyát most is érezzük, hogy azok most is évről-évre nagy haladást tesznek. Vak ember az, a ki át nem látja, hogy nekünk nincs egy percnyi időnk is a habozásra; hogy a

helyett, hogy az előrehaladás útjába vessük a rögeszméket — nekünk kellene szakadatlanul ösztönözni a kormányt arra, tegyen minél többet és jöjjön lehetőleg óriási erővel szegény felekezeti népoktatásunk segítségére. Az a helyes és hazafias szent kötelesség, hogy szálljunk tevékeny versenyre e téren a kormányval s a hol lehet javítsunk és tartsuk meg magunk iskoláinkat. De ott is, a hol tehetetlenek vagyunk, ellenezni a kormány cselekvését, a népoktatás előbbvitelét: azzal éretlenségünknek és haszontalanságunknak kárhozatos jelet adnók, a min csak eleneink örülhetnének.

Értsük meg, uraim, az idők komoly intéseit és tegyünk félre minden zűgérdekeket s tekinteteket ott, hol a haza közügye kívánja, s haladjunk egyesített erővel s igyekezettel a kulturának terjesztésében, míg arra időnk van.

Bz.

Pest, nov. 12. 1869.

(B) A napokban az osztályok tartottak üléseket és tanácskoztak az országgyűlés által hozzájuk írtatott t. javaslatok felett.

Mind az osztályok, mind pedig ezek előadói alakult 9 es bizottmány bevégezte tanácskozárait, a bírói felelősségről, valamint az 1870. évi újjászervezésről szóló t. javaslatok felett.

A vadaszati t. javaslatot illető tárgyalás szintén befejeztetett az osztályokban, de a központi bizottmány még nem végezte be ebbeli tárgyalását.

Az osztályok némelyike tárgyalás alá vette az ipartörvényt, e részben azonban már nagyobb a fennakadás.

A kereskedelmi miniszter úr e törv. javaslata teljesen szabadelvű alapokon nyugszik, mert a szabad ipar elvére van fektetve. A baloldal részéről nem egyszer lett sürgetve, hogy adná már be törvényjavaslatát. A miniszter ennétek és kereskedelmi kamarák véleményét hallgatta meg, sőt tért nyitott e tárgynak hírlapi téren leendő megvitatására is. Számtalan azon petitiók száma, melyekben e kérdés megoldása sürgettetik.

Es most, midőn kenyértörésre került a dolog, ismét az ellenzék részéről gördítettnek elő nehézségek. Azt mondja az egyik: a tárgy nincs teljesen megérlelve, jobb lesz azt még egyszer ennétek elébe utasítani. De hiszen ez már megtörtént s egy újabb ennéttől sem lehet több felvilágosítást várni, kivált ha az iparos céhek szolítottak fel véleményadásra; mert ezek bizonyára csak úgy ragaszkodnak kiváltságaikhoz, mint bármely más kast.

A másik azt mondja az ellenzék részéről, czélzatérő lesz e tárgy megvitatására egy külön bizottmányt nevezni ki. Ugyde ez sem egyéb idővesztegetésnél, miután egy ily bizottmány munkálatának újból az osztályok elébe kellene kerülni, miután a képviselőház minden tagja részt vehet a vitásokban az osztályokban egy, mint a házbán, s miután az osztályoknak is megvan azon joguk, hogy egyes részletek felvilágosítása végett szakembereket szollihatnak fel.

Mondják még némelyek azt is, hogy a miniszter jelentése ugyan teljesen szabadelvű, de a részletek nem öszhangzóak, amde ez esetben mindazon osztályok, melyek a szabadelvű alapot fogadják el, ahoz igazíthatják az illető s okat.

A baloldal egyik indítványát sem látom tehát indokolva. Tudom én azt, hogy az emberek egy részében minden visszabátást szokott előidézni, s ha erről meg nem lettem volna győződve, meggyőztek volna a beadott petitiók, melyek nagyrésze épen nem az iparszabadság mellett szólal fel. Ugyanis igen sok azon kisebb városi választók közül, kik oly örömet játszanak szabadelvű szerepet a kormányval szemben, kik ajkaikon hordják a szabadelvűséget, sürgetik a teljes jogegyenlőséget, nem épen oly örömet szavazának azon céhek eltolására, melyek lehetetlenné teszik a céhekhoz nem tartozó iparosnak, hogy munkáját teljes mértékben hasznosíthassa.

Azonban, mindez nem lehet ok arra, hogy a törvényhozás mihamarább meg ne szabadítsa az ipart a céhek nyűgétől, a feudális rendszer, e ma már végtelen káros maradványától, sőt még azt sem látnam indokolva, ha e kérdés megoldása csak annyira is halogattatnék, hogy a teljes iparszabadság már az 1870-dik év kezdetén életbe ne lépessen.

Ha annyira nem sürgettetett volna ezen törv. javaslat előterjesztése, úgy azt most kellene tenni, most pedig, miután az már megtörtént, a bekvánt t. javaslat a törvényhozás előtt áll, annak mielőbbi elintézését a képviselőház semmi nemű mellékes érdek kedvéért el nem odábborozhatja.

József főherceg és honvédfőparancsnok körútja.

Torda, nov. 9. 1869. — Tordamegyének és városának ma osztatlan általános ürmünnepe volt. Már napokkal ezelőtt jelenték a lapok, sőt hivatalos uton is értesítették az illető hatósági főnökök, hogy királyi főherceg, országos honvédfőparancsnok József ő Fensége Kolozsvárról K. Fejérvár felé irányzott körútjában Tordát is magas látogatásával szerencsétlenül fogja.

Ennek következtében köztisztelő- és szeretetben álló főispánunk a megye közelebbi részeiben lakó földbirtokos urakat s a vidék polgárai közül is többeket, valamint Torockó bányaváros polgárságát értesítette, hogy a kínálózó alkalmat megragadva, ő királyi Fensége tiszteletteljes fogadására a megye határszélére jelenjenek meg.

Egy több tagu értekezlet a fogadásra nézve előleges terv szerint abban állapodott meg, miként folyó hó 8-án estvére Bányabükre gr. Mikó Imre miniszter úr ő nagyméltósága udvarába kiszáll, s onnan korán reggel a bányabükki postaállomásnál fogja a magas vendéget várni.

Igy is lett, a szekerek hosszú sora lepte el reggeli 6 $\frac{1}{4}$ órakor a bányabükki postaállomás előtti országútat. Reggeli 8 órakor ő Fensége s kísérete Kolozsvárról megérkezett, s az elébe ment nagyszámú tordamegyei és városi küldöttség által riadó „éljen”-ek közt fogadtatott, mire köztisztelő- és szeretetben álló főispánunk báró Kemény György következő beszéddel üdvözölte:

Fenséges császári kir. főherceg! A magyar korona országai honvédségének főparancsnoka, Kegyelmes úr!

A legőszintébb hazafi tisztelet, a sziv legnemesebb háláérzetével legyen üdvözölve királyi Fenséged nemes Tordamegye területén.

Mint előemlékt dícsőült atyja, kir. főherceg József legtitesebb nádorunknak fia, ki a nehéz és sokféle megpróbáltatásokkal teljes félszázados kormányzása alatt annyi szivjósággal, bölcseséggel és lankadhatatlan eréllyel igyekezett magyar hazánk boldogságát eszközölni;

Ki nádori fényes pályájának kezdetén nemzeti nyelvünket szerény kunyhókban találta, de ki nek karján ez a trónig emelkedett;

Kinek emléket a magyar birodalomban annyi üdvös intézmény örökölte; kinek emléket a halálatos magyar nép az 1847. és 48-diki I. törvényezik által érdeméhez mérten a legméltóbban meg is örökölte.

Mint azon férfiu, kit hazánk integritásának, alkotmányának és nemzeti léte biztosítása zálogául ő cs. kir. apostoli Felsége, legkegyelmesebb urunk a Szent István országai összes honvédségének főparancsnokává méltóztatott legkegyelmesebben ki nevezni, kinek osztályrészt jutott nyelvünket ott is, hova mostanig be nem juthatott, vezényeltre emelni.

Urunk, király ő Felségének legazerecesebb választása kezekedik, miszerint a honvédség fontos intézménye legbiztosabban fog kifejlődni, hivatalának megfelelőleg tiszteletet fog parancsolni az ellenek, és attól meg fogja tudni védni a hazát, kétséget nem szenved, hogy egy a magyar állam, mint császári királyi urunk ő Felsége egész birodalma óhajítja a békét.

Ne engedje tehát az ég azon szükség esetét bekövetkezni, midőn a hős honvédség kéntelen lesz tettelesen a trón és haza védelmére felépni. Azonban, ha e kényszer eset bekövetkezik, háborús nélkül és bátran állíthatni, miként egy a haza határain belül, vagy ha szükség követeli, azon túl is, nemcsak az imádott haza védelmére lelkesülő hős honvédség, de mi mindnyájan az összes lakosság, a hazának mind meg annyi honvédek ismeri és teljesíteni fogjuk legszentebb kötelességünket az alkotmányért, a megkoronázott királyért, a hazáért győzni vagy halni.

Mindnyájunk nevében biztosítom királyi Fenségedet, hogy mi teljes odaadással fogjuk egy háborn, mint béke idején királyi Fenségednek, mint a magyar királyság honvédségi főparancsnokának rendeleteit teljesíteni, a trón és haza védelmére intézett törekvéseit gyámolítani.

Éltesse Isten Fenségedet a trón és a haza javára, az élet legszélő határáig!

Mire ő királyi Fensége katonai rövidséggel éreces csengő hangon, szép magyar nyelvel mondott, a legtitesebb bonsszeretettől áthatott tartalomú beszédében kiemelte, hogy hazánkban ezlelmi és anyagi jóléte fejlesztése érdekében békére van szükség, s nem hiszi, hogy az közelebből megzavarassék, mivel arra előjelek nem mutatkoznak.

Jelezte továbbá a honvédség intézményének a hazára nézve fontos voltát; azon meggyőződését

fejezte ki, hogy a magyar nemzet, mely mindig hű támasza volt a trónnak és kész a haza védelmére, bizonyára a szükség idején őseihez méltólag fogná kötelességét teljesíteni a kijelentette, hogy Urunk királyunk ő Felségének benne helyezett azon bizalmának, mely szerint az országos honvédfőparancsnokságra nevezte ki, s a nemzet nyilvánuló bizalmának is az által igyekszik leginkább megfelelni, miszerint egy a béke, mint a haza védelmére lehető háborn esetében e fontos megbízatásában hiven, lelkiismerettel, épp oly nyugodtsággal, mint bátorsággal fog eljárni s leendő vezére a honvédségnek, és biztonsággal reményli és elvárja a nemzetől, a magyar királyság népeitől a szükséges gyámolítást; végül szívélyes szavakban fejezte ki a tisztelgőkhöz intézett üdvözlét, mit háromszoros éljenzés viszonzott.

Ezután az ő Fenséget odáig kísért diszkisérlet részéről Kolozsvár polgármestere intézte búcsusztait ő Fenségéhez, melyre a legmelegebb szavakkal meghatóan felelt, legmagasb megelégedését és köszönetét nyilvánítva, körülbelül így szolt: Boldog napjaim közé számítandom azt, melyet Kolozsvár városában töltöttem. (Éljenzés.)

Mig az elfogat fölvaltatót, báró főispánunk bemutatta ő Fenségének az elfogadásra kíseregetett tömeg tagjait, s így indultunk meg Torda felé.

(Vége következik.)

N. Enyed, nov. 11. 1869. — A lapok értesítéseiből megtudtuk, hogy a feledhetetlen József nádor fia, József főherceg és honvédségünk főparancsnoka erdélyi utja alkalmából városunkat is meg fogja látogatni. Örömmel gondolt mindenki e napra s méltó elfogadására minden kitelhető előkészület megtételével.

Ritka szerpe ősi napra ébrednek november 9-kén. Bár merre jártam, mindenütt tünepi arczokat, előkészületeket s feszült várakozást találek.

A megye határánál főispán méltóságos Pogány György úr üdvözölte diszes banderium s számos tisztelgők élén, mire ő Fensége igen szép magyarsággal válaszolt.

Agylüvések hirdetének nemsokára ő Fenségének a város határára lett érkezését. A diszkapunál Sándor E. városi főhadnagy üdvözölte, ő Fenségének erre adott lelkes választát szólni nem akará éljenzéssel fogadta az öszegyült nép, s felharsogott a zene.

József főherceg innen a tanulók és céhek éljenző sorai közt vonult be a megyeházhoz, hol kíséretével s több vendégekkel együtt a Pogány György főispánunk által rendezett diszebeden résztvenni és étkezés közben a tiszteletről egybejöttékel kedélyesen társalogni méltóztatott. Ebéd után a főiskolát látogatta meg, hol Hegedűs J. igazgató fogadta lelkes beszéddel, mire ő Fensége nyájasan és leereszkedőleg felelvén, az iskolát a tanuló ifjuság éljenéi közt körüljárta.

Ezután a helyi honvéd laktanyát tekintette meg és visszamenve a megyeházhoz, a tisztelegni kívánókat fogadta.

Itt mulatása alatt, eltekintve azon szokatlan nyájasságtól, mely mindenkit meglepett, azt kívánom különösen megjegyezni, hogy ő Fensége folytonosan magyarul beszélt mindenkivel, s midőn egy úr német nyelven szoltott hozzá, ennek is magyar anyanyelvén válaszolt.

Három órai itt mulatás után zászlós banderium és számos koci kíséretében tovább utazott Gyula Fejérvár felé; utjában a közbeneső Tóvis m. város is üdvözlő tisztelgő küldöttsége által.

Gy. Fejérvár városa Török Dániel polgármester és országgyűlési képviselő vezetése alatt fogadta ő Fenséget a város határán levő diszkapunál számos tisztelgővel és nagy banderiummal. ő Fensége megköszönvén a szép fogadtatást, válasszul az üdvözlő beszédre biztosította a tisztelgőket, hogy — úgy, mint eddig is — mindent meg fog tenni a honvédség felvirágzása érdekében, s mig „békében munkás polgára akar lenni a hazának, a harezban vétét is kész áldozni érte.”

A városba érve, a második diszkapunál Elekes Károly ev. ref. esperes fogadta, honnan éljenek és a vár ágyának dörgése közt vonult be a püspöki rezidencia, melynek lépcsőjénél püspök ő exelja üdvözölte. A vár és honvédség parancsnokainak elfogadása után a fejedelmi székesegyházat tekintette meg. Ezután diszes vacsora következett, mely alatt a Rodich ezred zenekara többnyire magyar darabokat játszott. A város ő Fensége tiszteletről fényesen ki volt világítva.

Másnap — nov. 10-kén — reggeli 4 órakor megjelenő megyei és városi tisztelgők s banderium kísérté ő Fenséget a pályaudvarhoz, melynek elfogadó termében Fogarassai rom. kath. püspök,

az átutazó Vancsa g. e. érsek, Pogány Gy. főispán, Török Dániel polgármester és a katonai parancsnokokkal hosszasan társalgott.

5 órakor 5 Fensége a rendes vonathoz csatolt dísz compéba lépett kíséretével és kívánata szerint Pogány Gy. főispánnal, ki őt a megyei képviselőt élén Alvinczig kísérte, hol a kora reggel miatt fátylakkal megjelenő lakosság éljenek után főispán 5 méltósága megható búcsuszavakat intézett 5 Fenségéhez, mire igen szíves szavakban válaszolt, különösen hangsúlyozván, „hogy mily kellemesen tölt el ideje és mihamarább Erdélyt viszont meglátogatni szándékozik s a megye kívánataira annak hódoló nyilatkozatát a király 5 Felségénél tolmácsolni fogja.“

Lelkes éljenek közt rohogott tovább a vonat, s nekünk nem maradt egyéb hátra, mint József főherceg emléke, de az mindenki szívében, ki őt látta és beszélni hallotta, örökre élni fog.

B.

A törvényhatóságok rendezéséhez.

A törvényhatósági és községi rendezés tárgyában a kormány által összehívott enquete bizottság f. hó 7-én gyűlt össze az igazságügyminisztérium helyiségeiben. Az értekezlet tagjai: Horváth Lajos, Spelletich Bódog, Szabó Miklós, Tanárky Gedeon, Groisz Gusztáv, Nehrebecky Sándor és Tóth Vilmos.

Az értekezlet megnyitásával — a belügyministeri tárcza tisedésében léte alatt Horváth Boldizsár igazságügyi miniszter bizatott meg. Az igazságügyi miniszter előadta, hogy a kormány a múlt tizedszázadban tett ígéretéhez képest már megkezdte munkálatait a törvényhatóságok rendezésére vonatkozólag. Azonban minél tovább haladtak a munkálatok, annál inkább előtérbe léptek a megoldás nehézségei. Ha a megyéket pusztán önkormányzati testületeknek tekintenők, a melyek csak saját belügyeiket intézik, nem volna oly nehéz azok hatáskörét és a kormány felügyeleti jogát körvonalozni. A központi igazgatás közegeiről, a melyek az országos ügyek végrehajtását eszközölnék, ez esetben a kormány gondoskodván.

De a kormány a megyéket nem akarja megfosztani törvényhatósági jellegétől, melynélfogva azok egyszersmind országos közegek is, a melyek a központi kormányval a végrehajtás teendőiben osztoznak.

De épen ebben fekszik a kérdés nehézsége, hogy t. i. a megyék csorbítatlan önkormányzatuk mellett az államhatalomnak is gyors, pontos és megbízható közegei legyenek.

A dolog másik oldala a községi kérdés. A szabadság csak a községi önkormányzatban fektethető eléggé széles alapra. A míg a kiváltságos osztály uralkodó korában természetes volt, hogy az autonómia csak a megyékben érvényesült: addig most, a jogegyenlőség korában, a megyei önkormányzat a községek autonómia nélkül anarchizmus volna. Az ily megyei rendszer hasonlítása a föld színére emelt épülethez, melynek elfelejtettek kellő alapokat rakni.

A kormány ennél fogva a két kérdést, ha nem is együttesen, de mindenesetre egyidejűleg és egymással összhangzásban kívánja megoldatni.

A kormány épen e kérdés nehézségeinél fogva tartotta szükségesnek oly férfiak nézeteivel megismerkedni, a kik mind a régi, mind a mai megyei élet fény- és árnyoldalait, s a községi elemeket a gyakorlati élet érintkezéseiből ismerik. A kormány nem formális törvényjavaslatot, hanem

oly programot kér az értekezlettől, a mely a főelveket foglalja csak magában. Ez okból a kormány a munka egyszerűsítése végett kérdésekbe foglalta azon alapelveket, a melyekre nézve az értekezlet véleményét kéri.

Az igazságügyi miniszter végül befejezettnek jelentvén ki a minisztertanácsától vett megbízatását, az értekezlet vezetését átadta a szintén jelenlevő belügyminiszternek, Rajner Pál urnak.

Itt közöljük az értekezlet elé terjesztett kérdéseket:

I. A törvényhatóságok rendezése tárgyában. Mely elemekből alakíttassék a megyei bizottmány s mi legyen a választás módja? — Mely tárgyak tartozzanak a bizottmány hatásköréhez, tekintettel arra, hogy az adminisztráció minden esetre a bizottmány hatáskörén kívül essék. — Az adminisztratív vezetésére szükséges lenne e egy adminisztratív tanácsot alakítani, a melynek tagjai közt a teendők szakmák szerint s egyéni felelősségterhe mellett kiosztassanak? vagy pedig e célra egy vagy két alispán elegendő? — Ezen adminisztratív tanács s illetőleg alispánok, mely esetekben függeszthetik fel a központi kormány rendeleteinek végrehajtását? előlegesen vagy utólagosan tesznek-e erről jelentést a bizottmánynak? — Mely közegekből álljon a tisztikar? s hogyan és ki által választassák? a létszám megállapításánál tekintettel levén arra, hogy azon esetre, ha a községek egyuttal a megyének is végrehajtó szervei lesznek, a megyei közvetlen közegek hivatásához csak a felügyelet fog tartozni? — Mely esetekben felelős az adminisztratív tanács s a tisztikar a megyei bizottmánynak, s mely esetekben viszont a központi kormánynak? — Mely korlátok között mozogjon a megyék költségvetési joga? — Mi legyen a főispánok hatásköre? különösen csak a felügyeletre szorítkozzanak-e, vagy pedig országos ügyekben intéző joggal is bírnak? — Mely esetekben bírnak a főispánok azon joggal, hogy a tisztviselőket felüggeszthessék s feleltető vonás végett a rendes bíróság elé állíthassák? — A központi kormány miként érvényesítse felügyeleti jogát: ha egyik vagy másik megye akár az önkormányzat terén, akár pedig a központi kormány irányában hivatásának meg nem felelne? — Meghagyassék-e a megyéknek a felterjesztési jog a kormányrendeletek ellenében felülvizsgáló hatallyal? és minő feltételek alatt? — Szükséges-e egy állambírószék felállítása, a mely a megye és a kormány közti összefüggés esetében végérvényesen határozzon? vagy pedig a megye csak a parlamentnél kérhet utólagosan orvoslást?

II. A községi rendszer tárgyában. Mennyi népszám kívántassék mint minimum egy egy községkerület alakítására? — Minő közegekkel legyen kötelek magat ellátni minden egyes községkerület? Mely tárgyak soroztassanak a községi önkormányzat jogköréhez? — Miként és mely feltételek alatt gyakorolja felügyeleti jogát a megye a községek fölött? Nem lehetne-e a községkerületeket arra kötelezni, hogy főnökeiket azok sorából választassák, kik a békebírákra nézve törvényileg meghatározandó qualificatiók birtokában vannak? Nem lehetne-e a megye közigazgatási teendőit a községkerületek egyik vagy másik közegére bízni, hogy ekkép a megye csak a felügyeletre, az örkődésre szorítkozhassék? — Mi legyen a községkerületekben a választók qualificatiója s a választás módja? Mely tekintetekből lehessen valamely községet önálló törvényhatóság jogával felruházni? Mik legyenek a megyék jogai a községek irányá-

ban, ha ezek akár az önkormányzatra képesek nem volnának, akár pedig a megye közigazgatási teendőit hanyagul teljesítenék.

Még megjegyezhetjük, hogy az értekezlet első sorban a községrendezést s a törvényhatóságok reorganisatióját csak ezután véli kidolgozandónak.

Magyar országgyűlés.

A képviselőház ülése nov. 9-én.

Napirendre tér a ház, melyben a tegnapi tárgyalás alá vett határozati javaslatok feletti tanácskozás folytatatik a pénzügyi szakbizottság kiküldése tárgyában.

A szülők között első helyen van feljegyezve gróf Zichy Nándor. Szétfelválasztja a pénzügyminiszter urnak a pénzügyre vonatkozó nézeteit a következő eljárástól s míg ezt egészen helyesli, pénzügyi nézeteivel nem ért mindenben egyet. A bankügyet illető általános nézeteit osztja, de a netáni kivétel módzata iránt felvilágosítva nem levén, minden eshető intézkedésekre nézve solidaritást a miniszterrel nem vállalja.

Ghyecy Kálmán összehasonlítja a miniszter és Irányi képviselő úr javaslatait, és azt mondja, hogy a miniszteri javaslatban felvett részletek egy cseppet sem korlátozzák az enquete-comissiót, hogy pénzügyünk rendezése, függetlenítésére vonatkozólag kimerítő véleményt adjon. A miniszter határozati javaslatára szavaz.

Ivánka Imre nem akarja netáni egyezkedési kísérlet által a bank statutumainak elismerését eszközölni. Wahrman nézetét a hitel fontosságára nézve teljesen osztja. A vállalkozási szellemre nézve nálunk, sajnálatos constatalja, hogy nem felel meg az értelmes számitásnak; erre nézve — különösen a gyárparra nézve az erők hiányát is jelzi, melyek emeltek célzatos rendezését, ha idegen ajku is, de értelmes tanárokkal való ellátását sürgeti, sajnálja, hogy a calamitas a szük terméssel összeesett, mert csak ez által hat ki a nagy közönségre, mely a nagy szállítási költségek miatt a külfölddel nem állja ki a versenyt. Üdvözlö a pénzügyminisztert, hogy a bankszabadság eszméjével az új alkotás terére lépett; pártolja ennek javaslatát.

Érkövy Adolf (Szavazzunk!) felemlíti, hogy már a múlt században szóba jött egy magyar jegybank felállítása, mely azóta sok országgyűlésen tanácskozás tárgya volt. A jelen crisisre nézve megjegyzi, hogy ezt nem lehet politikai kapitalissá alakítani, sőt nem is szabad. Az 50 millió pénztári jegy kibocsátása iránti módosítványt (tette Mednyánszky képviselő) sem szükségesnek, sem — Ausztriát kivéve — szokásosnak, sem hasznosnak nem tartja. Pártolja a miniszteri javaslatot.

Gr. Wass (a szavazásról) rövid beszédben szól még a már több oldalról fejtegetett kérdéshez, egy határozati javaslatot nyújtván be a kormány utasítása végett, hogy az iparvállalatoknak hitelt eszközölhessen.

Lónay pénzügyminiszter az egyes szónokok által tett megjegyzésekre válaszul, különösen Ghyecy Kálmán megjegyzésére az államadósság arányosítása végett előtanácskozásra kiküldött bizottság működését illetőleg, felel Wahrman és gr. Zichy Nándor az iparra nézve tett megjegyzéseire.

Szavazásra kerülvén a dolog. Nagy többséggel elfogadtatik a miniszter határozati javaslata.

Mednyánszky pótindítványa rövid szavaltás után elvetetik, gróf Wass határozati javaslata napirendre fog tűzteni.

lására szintén nem csekély nehézségekkel jár. Az egyik s másik Holdtölte között az időköz nem fejezhető ki egész napok által, mivel ezen időtartama valamivel több, mint 29 1/2 nap. Míg tehát a napok számlálásának nem volt határozott célja, megelégedtek ezen tünemények visszatérével és a hónapot azon estől kezdték számlálni, midőn a Holdnak keskeny sarlója először az Égen feltűnt, nem törődve azzal, hogy a hónap e szerint 28 s 31 nap között ingadozott. De midőn az emberek a napok számlálását szigorubbant akarták kezelni és a régebbi idők szokásai miatt, például vallási gyakorlatok sat. mégis a Hold változataihoz kötve voltak, a fénytünetek közvetlen vonatkozásaitól gyakran 1, vagy 2 nappal is el kellett térni. A mahomedánok legerősebben ragaszkodnak időszámításukban a Hold változataihoz és curiosumként legyen itt emlitve, miképen változhatik ezen időhatár, az, hogy valamely török követ titkárat a csillagdára küldtette (Berlinben) azon kéréssel: legyenek oly szívesek a csillagvizsgáló urak az Újholdat a legerősebb távcsővel az égen fölkeresni. Ő exelja ugyanis a bőjti hónapot rövidebbre akarta volna szabni.

Idejekorán ismerték fel azt az emberek, hogy a fény- s hőváltozatok nagyobb időszakai nem tartalmaznak egyedül az egész napnak bizonyos számát, hanem ehez járul még mindig a napnak egy része is; ezért azok nem alkalmasok közvetlen időmértékül. Ezen körülményben keresendő az első impulzus a csillagászati észleletekhez.

Legelső földadat volt a Nap és Hold keringési idejének pontos mérése, hogy erre kellően pontos számlálási rendszer alapíttassék, a mely az egész napok megközelítő számából álljon. Ez mindinkább jobban s jobban sikerült. A Nap és Hold keringési

Egyletek és közintézetek.

Torda, novemb. 10. 1869. — „Tordavidéki szülő- és bormesaitó társulat“ czim alatt évi öt forint részvényfizetés mellett városunkban egy társulat alakult, mely feladatán tűzte ki, hogy Torda városa és borvidékén a szülő- és boriparnak emelkedést, lendületet adjon, s minél több oldalú gyűkeres reform alapján oda hasson, hogy városunk és borvidéke területén a lehető legjobb s értéke- sebb bor állíttassék elő.

Az e társulathoz lépni szándékozóak tiszteltel értesítettnek, hogy az aláírási lv a tordai kisegitő pénztár-egylet irodájában van letéve.

A Tordamegye, Torda városa és Aranyosszék területén felállítandó gazdasági egylet tárgyában az illető hatóságok részéről kinevezett intézőbizottság f. évi oct. 30 kán tartotta meg első gyűlését. Bár az Aranyosszék részéről kinevezett bizottsági tagok meg nem jelentek, — a más két hatóság biztosai az ülést megtartották.

Tárgyak voltak: 1. Bizottsági elnök N. F. megbízottat Aranyosszék tisztességét felkérni, miszerint a szék részéről kinevezett bizottsági tagokat szólítsa fel, hogy a Tordamegyében közelebből tartandó megyei bizottmányi gyűlés napján délutáni 4 órakor a városi képviselőtestület gyűléstermében tartandó vegyes bizottsági ülésen szíveskedjenek megjelenni.

2. Ugyancsak elnök arra is fölkeretett, hogy a három törvényhatósági terület specialis gazdasági viszonyaira való tekintettel — egy alapszabály tervezetet készítsen, mely az 1. pont alatt kijelölt napon és helyen — megvizsgálás végett a vegyes bizottság elébe lesz terjesztendő.

3. Végre egy kéttagnu bizottság azzal bízott meg, hogy magat Torda város képviselőtestületével érintkezésbe téve — igyekezzék a felállítandó egylet számára legalább 6 holdnyi álló helyiséget eszközölni, — tekintettel arra, hogy a helyiség a város közelében lévő közbirtokból, és ha lehetséges, az Aranyos folyóhoz minél közelebb szakíttassék ki.

Az illető választmányok megbízásából: Májai István s. k.

Az erdélyi muzeum pénztárnokától

Tiszteletteljes felszólítás. Midőn az erdélyi muzeum-egylet ezelőtt 10 évvel megalakult, hazánk lelkes fiait és leányait közzül számok azonnal lefektették „alapítványukat“, vagy részvényüket; sokan azonban „alapítványukról“, vagy „részvényükről“ kötelezvényt adtak, kötelezven magokat mind az alapítványi tőkén, mind az évenkénti kamatnak és részvénynek meghatározott idő alatt leendő lefizetésére.

A fizetéseket meghatározó évek már lejártak, azonban, fájdalom! sok „tőke“, „kamat“ és részvényilleték van még hátralékba!

Az hiszem, kedves szolgálatot teszek az illető tisztelt tagoknak, midőn a lehető kellemetlen következtetések kiküldése tekintetéből még egyszer emlékeztetni kívánom, és tisztelettel kérem: szíveskedjenek **hátralé-**

kukat folyó évi december 10-ig alólított-hoz ide Kolozsvárra (belső-kielnyitca, 19. szám) beküldeni, s így adott szavukat bevéltani! Kérését újítja Kolozsvárra, november 10-kén, 1869.

Bányai Vitalis, m. k. muz. pénztárnok.

ideje pontosabban lön meghatározva; ezen alapon emelkedett aztán fel egy számlálási rendszer, mely a hónapokat és évet egész napokban adta, habár egyikük sem végződik a valóságban egész nappal. Felállítottak képletek, a melyek szerint az elkövetett hibák, azáltal, hogy a napok részei előlege- sen vagy elhagytak, vagy teljesen betudattak, kipótoltattak.

Igy találtattak, hogy ha a hónapot váltakozva egyszer 29, aztán 30 nappal számitják az Újhold kezdetétől, a hiba csak a 65-dik hónapban leszén feltűnő, mivel ekkor az Újhold csak 2 nappal később áll be, mint a hónap kezdete; így találtattott, hogy ha az évet 365 nappal számitják, 100 év alatt a hiba csak 24 napot teszen, és végre, hogy 235 hónap igen közel 19 napéval egyenlő.

A mesterséges hónapok és mesterséges évek, a melyek ily módon keletkeztek a polgári élet szükségletei által lőnek kíváncsiságokká. A közlekedési viszonyok és a pénz, melyet az általában érvényre emelkedett a csereviszonyban, pontos s előre meghatározott időmértéket igényeltek. Az athéni naptár e részben meglehetősen pontos volt.

Azonban Rómában, a hol kezdetben igen pontos számlálási rendszer uralkodott, a kűtársaság hanyatlása idejében, midőn a római lovagok az egész ismert világ bankárai voltak, határtalan önkény uraltak az időszámításban. Egy egész hónapnak beigtatása, a mely a főpapság és senatus határozata folytán történt, tetezés szerint eszközöltetett. Nem valószínűtlen, hogy azon gaz uszorsákdás mellett, melyet az akkori római lovagok gyakoroltak, Rómában egy egész beigtatandó hónap politikai, vagy fináncziális célokból épen megvásároltattott. Komikus maga Cicero is, a midőn Kie- Ázsiából, a hol akarata ellenére tartományfűnök

TÁRCZA.

Az idő méréseiről.

III.

(Dr. Cs.) Mindenesetre nem tehetnénk nevelés-geesebbet, mint azt állítani, hogy az emberiség az imént fejtegetett eszményi nézponot használta fel indokul az időegység megválasztásában; mert senki sem hinné el azt nekem, hogy az emberiség azért kezdte el az időt napok után számlálni, mivel földünk tengelyforgása, vagy az Égnek látszólagos keringése egyenletességre nézve a legeszményibb mozgás alak. Általában ily dolgok kezdete soha sem indul ki az elmékedésből és ha később akár- mily szép okoskodást adunk annak alapul, bátran mondhatjuk nekünk valaki, hogy a hivat szélesebbnek csináljuk, mint milyen a folyó.

Itt választásról nem lehet szó. A fény- és hőnek naponként váltakozó időszakossága oly hatalommal bír nemcsak testi szervezetünk és érzékeink fölött, hanem egyszersmind a lélek belső jelenetvilága fölött, hogy a nap ritmusa kétségtelenül az egész élet köre számára időmértékül kinálkozik. A fény- és hőnek naponként váltakozó időszakossága, vagy is, ha úgy tetszik, egy a délkörűnkön áthaladó és földünkkel forgó körnek vissza- térte ugyanazon állásba a Naphoz tulajdonképen nem is pontos mértéke földünk tengely forgásának. A Napnak visszatérte naponként, az Égen felette változékony a külföldi évszakokhoz képest és szintén nem szolgálhat helyes mértékül a Föld tengelyforgásának méréseivel, ilyet csak a csillagokban bírnak.

Napi hírek.

— Az alkotmányos élet, a kiegyezkedés áldásainak sorozatát különösen városunkra, s az egész országrészre nézve egy újabb gazdagította a tegnapi nap. Délután 11 órakor történt meg a kolozs monostori m. kir. gazdasági tanítványok ünnepélyes megnyitása a tanácsbáz nagy termében, mely zsúfolig volt; jelen volt ez intézet gyors felállítására oly hathatósan befolyt kir. biztosságunk, gr Péchy Manó ő nmlga is. Az ünnepélyt az intézet tanárainak bevezetésével az ipar és kereskedelmi minisztérium részéről megbízott báró Huszár Sándor nyitotta meg, s zajos tetszéssel fogadott lelkes beszédét a tanárokhoz intézett buzdítással végző. Az új intézet nevében annak igazgatója Kodolányi felelt. Délután 2 órakor a Biasini szállodában mintegy 80 terítéki ebéd volt, melyen egymást érték a toasztok, a hazáért, a felséges kir. pártért, a közlekedési és kereskedelmi miniszterekért, az intézetért stb.

— József főherczeg gyula fejérvári fogadtatását illetőleg kiemeltük, hogy ő Fensége a lelkesült fogadtatás után püspök ő nagyméltóságához szállott be, s egyebek közt megtekintette a székes-egyházát is, hol figyelmét a nagy Hunyadiak rombolt sírja ragadta meg leginkább, mely mellett hosszasan elmélyedve állott, s aztán élénk érdeklőséggel kérdezősködött róla. Ő Fenségét a város végén díszkapu és banderium, a piacon iamét díszkapu s roppant nép fogadta; amott Török Dániel polgárnagy, itt Elekcs Károly ev. ref. esperes beszélt; a honvédfőparancsnok lelkes válasza szűnni nem akaró éljenést idézett elő.

— A munkás egyetel alapítása tárgyában tartottak gyűlést mult vasárnap a Quarta-báznál. Ideiglenes elnöknek dr. Csávás Gyula választatván meg, megindult az egyetel célja és terjedelme feletti vita; némelyek csak Kolozsvárra akarták szorítani, mások pedig a Királybágon inneni rész más helyeit is belevonni kívánták. A megállapodás úgy látszik, inkább az utóbbi vélemény felé hajlott, mert addig is, míg az ügy érdemében bővebb határozatok kelnek, az országrész minden vidékére szóló felhívások kibocsátását határozták el.

— Az államszámviteltanból tartandó rendes vizsgálatok céljából Kolozsvárt tanács és vizsgálati bizottság állittatván fel, elnökévé Graef Károly pénzügyi tanácsos, tagjaivá pedig dr. Dézsi László akadémiai tanár, Kuzmich Emil számtan- és Ruzicska Béla pénzügyi fogalmazó nevezettek ki a pénzügyminiszter által.

— Közlekedésünk országosan megzavarta a hetek óta tartó esős-havas idő. Többfelől vett tudósításaink szerint számos hidat vitt el az ár, s a közvezet útak nélküli vidékek lakói tapasztalásból kezdik felfogni Robinson helyzetét. Az országutakat is sok helyen megrongálta a víz, Csucsán túl a Körös mentén különösen, mi megmagyarázza a Várad felől jövő posta boszantó késedelmét is; hanem, hogy a Pest felől jövő újságok ósággokká ne váljanak, talán jó volna ismét fel-eleveníteni azt a tavaly ilyenkor életbeletett cél-szerű intézkedést.

— A helybeli „Hilaria” dalegyetel csütörtökön, folyó hó 18-kán fogja kedélyes dalestélyét a városi vigadó teremben megtartani. A t. cz. pártoló tagok erről azon megjegyzéssel értesítettek, hogy belépti jegyeikért a zenekör helyiségébe királyutca, gr. Bethlen Domokos-féle házba, folyó hó

volt, Atticus barátját kérve kéri, gondoskodnék arról, nehogy ezen évben egy hónap beigtassék, mert haza vágyódik.

Ezen időszámítási rendtelenséget Julius Caesar sok egyéb rendtelenséggel megszüntette és megalapította azon naptárt, a mely még mai napig is több nemzetnél alapul szolgál. De itt is hibás még az alap; azért Gergely pápa idejében a mai nap is érvényes időszámítás alapított meg.

Igy a csillagászat segélyével az időszámításba oly pontosság érvényesítette magát, a mely semmi kívánni valót sem enged.

A gyermek-kert és a gyermeki játék fontossága.

Marenholz-Büllow B. után közli: báró Perényi Málna, gróf Hessenstein Mórné.

III.

Az első legáltalánosabb szükség, mely a táp-úszitón kívül, minden gyermeknél nyilvánul, a mozgás utáni vágy. Az első rugódózás, s kézzel lábhalli csapdozás után, később azaladás, ugrás, szökdicelés, küszás következnek. Egészséges gyermeknél mint mindenki tudja s láthatja ez sohasem hiányzik. Nem kell sokáig keresni, hogy a cél, melyet a természet ennél követ, megismerjük. A tagok általában a testi erő fejlődése, mozgást kíván, s a szándékos mozgásból ered lassanként a valódi tevékenység, azaz: tevékenység, mely egy cél elérésére törekszik.

A fenebb említett módon nyilvánulnak az úszitónak, egészen általában: a tevékenységi úszitón, mely többé vagy kevésbé mindennek ismétlődő kifejezése.

Tevékenység nélkül az élet megszűnne, s

17- és 18-kán délután 3-tól 6-ig küldeni szíveskedjenek.

— A Dalmatiában elesett vagy megsebesült katonák névsorában következő magyar neveket olvasunk: meghalt: Horváth Mihály; könnyű sebet kapott: Garay Pál, Velei Gábor, Veres István, Fekete József, Rácz N., Horváth-Sós János, Tóth Miska, Füzsi Mihály, Koczány János, Kaczor István, Silye János.

— Nem minden évben történik meg; az utókor számára feljegyezzük, hogy folyó hó 14 én városunk utcáin vígan csengtek-bongtak a szónok, s pedig nem valami gazdag gavallér hintette csukron, hanem az ég megletelepedéssel fenyegető, ropogó haván.

— Vajda Victor, tehetséges fiatal írók a magyar társadalmi életből érdekes rajzolatokat írt s közelebből „Művészet és politika” czim alatt tesz közzé. Olvasóink tájékozására közöljük a kibocsátott előfizetési felhívást. A művészet bölcselmi és nemzeti jellegű oldalának figyelemreméltatásával új álláspontot nyer a műtörténelem és a kutatóknak itt oly eredményekhez sikerült jutnia, melyek valamely nemzet politikája és társadalmi szokásaiból viszonyítva ismét különböző fejleményekhez vezetnek. Ily fejlemények tartalma általánosan körvonalozott szempontból s főleg tisztán magyar nemzeti irányban a fennemzített mű, melyet a művészet és irodalmi körök, valamint a műbarátok, s a tárgy feltűnő fontosságánál fogva a nagy közönség figyelmébe ajánlani ezennel bátorságot veszünk magunknak. A könyv tekintélyes kötetet fog képezni, 1 forint 50 kr az előfizetés, mely szerző lakására (Rózsater, 4. szám 1-ső emelet balra) küldendő. A mű december első felében már kézbesítettik.

— Kolozsvár egykori kedvenc művésze, Huber Ida ajkain örökre elnémult a dal. Fájdalommal vettük a következő szomorujelentést: A debreczeni állandó színház alólírt Intendánsa, az igazgató bizottmány s a színtársulat összes személyzetének nevében, mélyen meghatótt szívvel jeleníti Nagy Istvánné született Huber Ida asszonynak, a debreczeni színház első rendű tagjának, a derék művésznőnek, folyó hó 11 én reggel 5³⁰ órakor, rövid szenvedés után élte 32-dik évében történt gyászos elhunytát. A megboldogult hilt tetemei folyó hó 12-kén délután 3 órakor fognak a szent-annai rom. kath. sírkertbe örök nyugalomra tetetni. Debreczen, november 11-kén, 1869. Áldás emlékére! Kiss Sándor, a debreczeni állandó színház Intendánsa.

— Bethlen helységének és vidékének a korrallaladó értelmisége takarékpénztárt állít fel; helyisége Bethlen lesz, hol decz. 15- és 20-ika közt fognak megtörténni az aláírások. Bővebb értesítést ad lapunk mai számának hirdetői rovata. E vállalatot ajánljuk t. olvasóink figyelmébe.

— Kereskedőink és iparosaink figyelmét felhívjuk a fogyasztó egyetel elnökének jelen számunkban a hirdetések rovataiban közzétett hirdetményére.

— Kedélyes táncvigalmat ültek közelebből egyik külvárosi csapcsékben. A szomszédok kíváló figyelmét a vége ragadta meg virradatkor: Legelőbb kibólták a tánczosnőket, utánuk rendre rendre pottyant az utczára egy-egy tánczos, a benmaradt legerősebb mint utólsót aztán szolgálva vettette ki a fogadás, s ezzel vége lett a mulatásnak.

— Fogarásból november 12-ről írjak nekünk: Szent-Márton napján a fogarasi reformatus lelkész kertjében tökéletesen érett, zamatos boggyókkal dúsan megrakott málna bokrokat lehet

semmi se léteznek az emberi művelődés tárgyaiból. A nevelés első s legfontosabb kelleke kétségkívül: a tevékenységi úszitá ápolása általában.

Csupán a testi fejlődés s kiképzés értelmében véve, ezen ápolás testgyakorlatnak mutatkozik. A gyermekertben a mozgást igénylő játékok azok, melyek ezen kelleknek megfelelnek.

Az ó kornak átgondolt s rendezett testgyakorlati s játékaik eléggé ösmeretesek. De sokkal az előtt, mielőtt a görög művelődés tetőpontját elérte léteztek ezen testgyakorlatok, ugyanezen célra, habár annak tökéletes tudata nélkül. Még most is találhatók azok a vadaknál különböző alakokban. Az ókor párbajai, a középkor lovagjátékai, a jelenkor tornázása, mindenekelőtt kifejezést adnak azon úszitónak, mely nagy embereknek természetesen szándékkal s céllal üntudatos tette vált.

Minden emberi tevékenység, minden munka, minden teremtes első feltétele a tagok, erők s műszerek kiképzése, melyeknek ott eszközül kell szolgálni.

De mily kevésbé kielégítőleg hatott ez irányban eddigelé a nevelés, ezt a sok béna, elgörbült, munkára használhatlan, kiképzetlen vagy elferdült tagjai az emberek nagy tömegének bizonyítják, ezt mutatja az erős, egészséges, érteljes s egy-szersmind ügyes szép testeknek hiánya.

Mint a testi mozgás utáni vágy szinte oly általánosan ülnek elő a gyermekkorban egy másik, mely kíváló művelt osztálybelieknek, ritkán fejlődhetik ki gátlatlanul. Ez a gyermekek hajlama a földben ásni vagy vájni. Ki nem emlékszik saját gyermekkorából azon gyönyörre, kézzel a pába földben bábárlhatni, aztán kertecskét készíteni, ágyakat képezni és ültetni, bárhacsak leszakított virágokkal is.

látni. Ma már arasznyi hó s folyvást sürti polyhekben havaz.

— Figyelmeztetjük t. olvasóinkat az első magyar kir. államsorajátékra, melynek huzása már e hó végével meglesz. Egy sorsjegy ára csupán két forint, a főnyeremény pedig 100,000 forint; a legfőbb nyeremény pedig az, hogy e sorsjáték tiszta jövedelme a szegény népiskolák fölségelésére fordittatik, vallás- és nemzetiiség különbség nélkül. Ily sorsjegyek kaphatók az adóhivataloknál, lotto-collectoroknál, a nagyobb dobány kereskedésekben.

— Sajátoságos gyógyszer szerelmibánat ellen. (Nem szokták ajánlani.) Segesvárszéken val-lattak a napokban egy fiatal lótlólvajt. „Loptam uram igaz, vallá töredelmesen, mert nem tudám hova le-gyek bánatomban, midőn értesemre esett kedvesem csalafasága.”

— A szobranci magyar kir. távirtdai fűrdő állomáson f. évi november 6-án a távirtdai szolgálat megszüntetett.

— A lovasságnak új szerkezetű kardokat adnak használatul, melyek a régiéknél sokkal czélszerűbbek.

— Egy optikai távirtda feltalálásáról értesíti olvasóit a „Győri Közlöny”, melyet Nagy Mihály győri vasuti hivatalnok fedezett fel, s melynek segítségével éjnek idején 2000–3000 ölnyi távol-ságban egymás gondolatait közölni lehet. Ezt leg-inkább csaták idején alkalmazhatni. Mint halljuk, e tervet a magyar kir. honvédelmi minisztériumhoz kívánja felterjeszteni.

Nemzeti színház.

Nov. 10-kén: Itt először: „Süketnek kell lenni.” Vigjáték 1 felv., fordította Tarnai, és: „Eljegyzés lámpafénynél.” Operette. Természeti ferdeség soha sem lehet komikum tárgya. Ép azért a darab kezdetén nem sok rokonszenvet éreztünk e kis vigjáték iránt. Azonban a furfangos Damoisien csakhamar visszanyeri hallását és a mese egészen más fordulatot vesz, élénk bonyodalom és megnyugtató végeredmény fejlődik ki. Nem időzhetünk hosszasan e kis műnél; röviden elég annyit mondanunk, hogy élénk és elég mulattató. Ez azonban legfőbb s tán minden érdeme, másként nem sok figyelmét érdemel. Az operette sikeresen lett előadva, különösen a közbeszűt, sok csinnal rendezett és előadott táncz nagy tetszésben részesült.

Nov. 11-kén: „Ernani.” Opera 4 felv. Az előadás összességé volt, miben kíváló érdeme van a derék karuagy Jakóbinak, a ki a zenét és éneket nagy szakavatottsággal vezeti. Új bassistánk, Török Miklós, szép mély hangjával, s hovatovább mind szabatosabbá váló énekével ma is elismerést vívott ki.

Nov. 12-kén: Itt először: „Tudós nők.” Moliere vigjátéka Arany László fordítása szerint. A klasszikus vigjátékíró „Füsvény”-e és „Tartuffo”-ja mellett a „Tudós nők” nem nagy színpadi hatást idézett elő. A darabon végig vonuló erős satyra, mivel a kötelességükről megfeledezett nők s a szövetséges áltudósok vannak érintve, éreztetik a nézővel a lángész hatalmát, másfelől azonban a gyakori és sürtt pattogó élecezet vegyített hosszas párbeszédek, monologok tanúsítják, hogy kitűnőbb olvasmány, mint repertoire darab. Kassainé (Armande) halványan színezett, meglátszott játéka, hogy nincs tisztában azon jellemmel, melyet ecsetelnie kell. Takács a papucs-vitéz szerepében jól alakított, különösen azon jelenetekben, midőn a női uralom elleni bátorlalan küzdelmet kelle visszaadnia, szép eredménnyel játszott. Fejérváriné (Philaminte) és Takácsné (Bélise) kevés kívánni valót hagytak fenn. Prielle (Cli-sander) és Dantz N. (Henriette) a közönség tet-szését több helyett kiérdemelten nyerték meg. Kassai (Trisoten) ma is túlzott, s szokásos orrbeszé-dével rontotta a hatást. A szereplők majd minde-nike pattogtatta a jámbusokat, miáltal sokat rontottak.

Nov. 13-kán: Szépfaludi Ferencz fiatal író-nak 1. felvonásos vigjátéka: „A mézes hetek után.” Ezúttal csak az ezt követő „Tiz leány egy férj sem” czimű kedvenc operette előadását em-lítjük meg. A gazdasszony szerepének új érdeket kölcsönözött azon körülmény, hogy ezúttal Tan-nerné kezében volt, ki eleven, kedélyes játéka--val és valóban szép énekével teljes sikert és elis-merést aratott. A közönség azon egyhangú vélemény-nyel távozott a színházból, hogy Tanneru, mint Szidi, semmi kívánni valót nem hagy fenn. Színházunkra nézve nagy nyereség, hogy egy ily szép hanggal bíró csinos opera-énekesnő vállalkozott az operette énekesnői hálás szerepükr betöltésére, mert így szép népdalainkat is illetékes énekesnőtől hallhat-juk. Szilágyiné szép éneke is megérdemelte a sok tapsot. Szilágyi már több ízben megdicsér-tük „Kakasfi”-ban, ezúttal sem tehetünk mást. Bo-gyó még mindig a nyugtalansággal küzd.

Nov. 14-kén: „Lelencez.” Népszínmű Szig-ligeti. Jülesát Sz. Mátrai Laura személyesíté azzal a helyes felfogással és kerekded művészi já-tékkal, melyet nála már megszoktunk. Takács Szentesi je eredeti alak volt. Hogy az előadás nem volt oly összességé, mint minőt e jeles népdrama megérdemelt volna, oka a helytelen szereposztás-ban keresendő, mert Lenkei ép oly kevéssé való Bereginé, mint Leóvey Bokorinak, Korádi Szirteiné és Prielle Bertóknak; e szerep hatá-rozított Szilágyit illeti.

KÜLFÖLD.

Berlin egy idő óta a legzajosabb politikai demonstratióknak színhelyévé vált. Egymásután tar-tatnak népgyűlések, melyeket nem mint Franciaia-országban a kormány, hanem elég sajátoságos mó-don egy másik párt oszlat fel. Megtörtént ez már egynehányszor, s épen ma vesszük a hírt, hogy ez még mindig nem riasztotta vissza a gyűlésező-ket, kik rövid idő alatt ismét népgyűlést fognak tartani, még pedig az általános lefegyverzés ügyé-ben. Hogy azonban a socialisták ne kapjanak az alkalmon a gyűlést ismét szétszalasztani, ezúttal a gyűlés kebeléből ki fognak zárítani. A socialisták e manőverrel szemben most az ultramontanokkal szövetelek.

A nyugati hatalmasságok újabban kísérletet tesznek az egyiptomi alkirály és a szultán közötti feszült viszony kibékítésére és ezzel a mindig fe-nyegető veszély eloszlatására. Ezen kísérleteknek köszönhető, hogy a szultán elhatározta, hogy nem megy a szuezi csatorna megnyitására, a hol a két fejedelem közti feszült viszony bizonyosan élesen kifejezést nyert volna. Jelenleg arra irányul a ha-talmasságok fáradozása, hogy az alkirályt arra bír-ják, mikép bűségének ismételtén kifejezést adjon a szultán előtt.

A „Triest. Ztg.” nagyon különös híreket ka-pott Rómából a küszöbön álló zsinatról. Ezek szerint mindazt, a mi eddig a szent atya szándék-latai felől hallatszott, jelentékenyen árnyékban so-rítja egy új terv. Ugyanis a pápa azt kívánja a zsinattól, hogy nemcsak az összes pápai államok világi birtoklása egy dogmában elválaszthatatlannak jelentessék ki a katolikus egyház fejének tiszti méltóságától — nem, hanem azonkívül az összes katolikus hatalmasságokhoz, az olasz kivételével, felszólítás küldessék, melyben azok kiközösítés terbe alatt keresztes hadjáratra hívassanak föl, melyek célja lenne a keresztény lobogókat az el-veszett római tartományok visszafoglalására vezet-ni, hogy azok a jogszerű tulajdonosnak vissza-adassanak. A clericálisok reményük horgonyát egy általános reakció és európai restauráció felőli gon-dosan összetekolt hírekbe vetik, mire nézve III. Napoleon bizonytalan állapota, valamint az Ausztria és Poroszország közötti barátságos közeledés nem keveset tett volna.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

A közönség köréből. *)

(Folytatás és vége.)

A hátrálékos szolgálmányok folyósításáért, 1864-ben indítottam meg a keresetot a marosszéki tisztség előtt és ebben a tárgyalás kétévi vesztég-lése után keresetemnek 1866 április 15 és Május 2 kán tartatott meg, és ez ügyben 1866 Julius 30-án hozott tisztségi határozat felett szegődménye-seim felnyomódása folytán az erdélyi királyi fő-kormányzók 1867 október 17-kén a tisztség által is leszállított követeléseimet még alább szállítva határozott.

A tőfalvi szegődményeseknek további folya-modására a magyar királyi belügyminisztérium 1868-án a békés kiegyezés megkísérletét rendelte el, azonban minden béke iránti kísérlet eredménytö-len lévén, a magyar királyi belügyminisztérium 1869 április 12-én az erdélyi királyi főkörmányszék ha-tározatát helybenhagyta.

Mintán a végérvényes bírói ítéletek, a hátrá-lék szolgálmányok iránt kelt legfelsőbb közigazga-tási határozatok szegődményesem által figyelembe nem vétettek és a közigazgatási uton eszközölt zálogolás is mi eredményre sem vezetett, sőt ellen-feleim a lezálogolt tárgyakat elsiszákostották, elle-nemben és megbízottaim ellen fenyegetőztek, kény-szerítve lettem végérvényesen megítelt követelése-im behajtása és kétségtelenül kizárólagos birtokom visszacszerzése végett a törvénytől megszabott uton járni el.

Ez a közigazgatás és bíróságok részéről fel-lépéseim folytán követett végrehajtásos eljárásnak rövidben vázolt való, hű menete.

Ezeknek előre bocsátása után a „Magyar Polgár” 121. számában „Egy koldus falu Erdély-ben” czim alatt ezikkben valólanul és tényelle-nesen van állítva, hogy Tőfalva községében sze-gődményesem mint kolonussok bírták volna a fel-szabadulás kimondása előtt telkeiket, mert Tőfal-ván urbéri természetű földek soba nem voltak és ottan kolonussok nem laktak.

Nem való, hogy én 1842-ben tőfalviak által birt külsőből vagy telkekből valamit elfoglaltam volna, sőt ellenkezőleg én ez alkalommal lelkész-nek és tanítónak földeket adományoztam.

Rozsakarata ráfogás, hogy a tagosítási mun-kálatok rendén szegődményesem velem szembe minden általmat és védelmet nélkülöztek volna, mert én nem önkényesen, hanem a marosszéki tisztség közbejöttével szabályoztam birtokomat, a létesítettem a haszonbéri szerződéseket, mit iga-zol azon körülmény is, hogy a megazabott haszon-béri feltételekkel elégtellen hét tőfalvi szelőll a marosszéki tisztséghez elküldözhetősi engedélyért folyamodván, az nekik megadatott és a köztük és köztem fennforgó kölcsönös követelések kiizstá-zására a tisztség bizottságot küldött ki.

Konok tényelferdítés, hogy a tőfalviak ko-lonussok lettek volna és Tőfalva donatíonalis jó-szág lenne és ennek dacára mégis megnyertem peremet a tőfalviak ellen, mert kilencz alperes a szegődményes viszonyt határozottan beismerte, ti-zzenhétre nézve pedig azon viszony létezését per-rendszertlen bébizonyítottam.

*) Az e rovatban megjelenő cikkekért csak a saját-hatósággal szemben vállal felelősséget a szerk.

Valószínű, hogy ezen pertigben a magyar királyi ítélő tábla és a főméltóságú királyi Curia különös szíveséggel jártak volna el, és nemtelen roszakaratu gyanúsítása ezen bíróságoknál, midőn eljárásuk a székhelyükre nézve kiadott ministeri rendeletekkel, melyeknek intentióját megjelenséskig sem én, sem azon magas bíróságok tagjai nem tudták és nem tudhatták.

Bűnös és aljas rágalmozás a magyarországi felső bíróságoknál azon gyanúsítása, hogy a főfalvi pertigben tényállást, viszonyokat és törvényt nem ismerve hoztak ítéletet.

Minden szakímeretet nélkülöző téves állítás az, hogy urbéri perekben az eskü általi bizonyítás szokatlan és plane hallatlan, mert hiszen itt is emberi cselekvényekről van szó és azokra nézve nem mindegy lehetett tanukról vagy írásbeli szer-

ződésről gondoskodni, tehát a hit általi bizonyítás épen oly szokásos és törvény által megengedett, mint bármely más polgári perben.

Nem én idéztem fel a törvény szigorát, hanem roszakaratu tanácsok s törvény és igazsággal szembe tévra vezetett főfalvi szegődvényeseim, kikkel szembe a jó indulatnak és szána-köző könyörölteségnek végső határain is túllép-tem, midőn a bírálék szolgálmanyok iránt folyt politikai tárgyalás rendén kilencz évi szolgálmany-beli tartozásukat elengedtem és a legfőbb bírói ítélet után is a kiegyezés megkísérzése alkalmával az erdélyi királyi főkörmányszék által megítélt követeléseim felének elengedését és a fennmaradó összegek megfizetésére öt évi határidőt ajánlottam, midőn az általok birt javaknak ismételt haszon-bérbe adását a legméltányosabb feltételek alatt

nekik biztosítottam, és végül midőn a kitelepítés és vagyonátzállítás rendén is az illető hatósági és bírói közegeket oda utasítottam, hogy azokkal szemben, kik velem kiegyezni hajlandók, azonnal minden kényszer eljárással szünjenek meg, melynek következtében csakugyan három szegődvényes el-len a kitelepítés bé is szüntettetett.

De a tévra vezetett, ezéltatosan végtelkre-erőszakolt tudatlan szegődvényeseket a roszakaratu tanácsadó észretérni nem engedte, és én mi okon legyek indíttatva tiszta és kétségtelen tulajdonomat, törvénytől daczoló ellenfeleimnek adományozni s őket azért hagyni el bitorló birtoklásá-ba, hogy jogtalan keresményükkelt roszakaratu tanácsadójukat még tovább is hizlalják?

Ugy véltem, hogy ezen felvilágosítással tar-toztam az elfogulatlan közvéleménynek, nyugodt

lélekkel megítélésére bizván azoknak eljárását és indokait, kik fordításeikkelt nem csak peres ellen-feleimet, hanem a közvéleményt is ellenem inge-relni igyekeznek.

Maros-Vásárhely, 1869 november 5 én.
Báró Apor Károly.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről
Nov. 13-kán: 5%, Metallique 100 frt 59.60.
5%, Nemzeti kölcsön 100 frt 69.25. Kamat 59.60.
1860. Kölcsön 93.20. Bankrésztvény 715. Hítel-intézeti résztvény 267 frt 232.—. London 10 ft at. 125 frt 20¹/₂, kr 123.80. Ezüst 122.—. Cs. királyi arany 5.85.
Földtehermentesítési kötvények: Magyar 79.50. Temesi 78.25 Erdélyi 75.—. Horv.-Slavon 82.50.

(580)

A bethleni takarékpénztár részvényeire az aláírás folyó év december 15-kén nyílik meg és tart december 20-ig naponta délelőtt 10 órától délután 4 óráig, a szolgabírói hivatal helyiségében Bethlenben.

Báró Bánffy Dezső, id. elnök.

HIVATALOS.

S50. Sz.
A. S. B.

Hirdetmény.

I. magy. kir. nagy államsorsjáték a falusi iskolák segélyezésére, 2432 nyere-ménnyel, ezek között a főnyeremény 100,000 frt. sat.
Ezen sorsjáték az eddigi ilyféle sorsjátékoknál leginkább azért előnyösebb mert a nyereményekből csak 6¹/₂ % vonatik le illeték gyanánt.
Sorsjegyek kaphatók a magyar-osztrák birodalom valamennyi lotto-adó és postahivatalánál, valamint lottó-gyűjtőnél és egyéb áruslási közvegeknek.

Egy sorsjegy ára 2 frt.

A húzás visszavonhatatlanul f. é. november 30-kán fog történni.
A m. kir. államsorsjátéki bizottságtól.

MOTUSZ S. K.

m. kir. osztálytanácsos.

28.487. 1869. Számhoz.

(577)

(1—3)

A fogyasztásiadó haszonbérletének árverése.

Ezennel közhírré tétetik, miszerint a húsak elhasználatától járó fogyasztási adónak szabad királyi Marosvásárhely városában, az árszabályzat III. osztálya alap-jáni beszedése egy évre, az-az 1870-diki január 1-étől 1870. évi december végéig, vagy három egymásután következő évre, vagy pedig hallgatolagos megújítás fen-tartásával, egy évre, nyilvános árverés útján haszonbérbe adatik, írásbeli ajánlatok a kolozsvári pénzügyi igazgatóság Elnökségénél november hó 21-kéig, a marosvásárhelyi pénzügyi biztosságnál pedig folyó év november 22 kéig esti 6 óráig benyújthatók, az árverés 1869 november hó 23-kán a marosvásárhelyi pénzügyi biztoss-ság irodájában délelőtt 9 órakor fog történni.

A kikáltási ár a húsak elhasználatától járó fogyasztási adóra nézve 7053 forint összegben határozatik meg.

A többi bérleti feltételek a kolozsvári m. kir. pénzügyi igazgatóságnál, valamint a marosvásárhelyi m. kir. pénzügyi biztosságnál, a szokásos hivatalos órák alatt, az árverés előtt megtekinthetők, s azok az árverés alkalmával a bérleti kívánóknak fel fognak olvastatni.

Kelt Kolozsvárt, 1869, november 4-én, a kolozsvári m. kir. pénzügyi igaz-gatóságtól.

Sz. 6—1869-ig. vlm.

(582)

(1—2)

Hirdetmény.

Az e városban alakult, már eddig 362 tagot számláló fogyasztó egy-let alapszabályilag kitűzött céljának megfelelőleg, alóli igazgató választmány az alapszabályok 2 és 15-dik §§-ai szerint, helybeli kereskedőkkel és iparo-sokkal egyezményeket kötendő, melyek szerint azok, az egylet tagjaitól nye-rendő bevásárlások és megrendelések általi tetemes kelendőség biztosításául, az egy-leti tagoknak jó minőségben, teljes mértékkel, s az e városban üzető részletes cla-dásban és munkaszolgáltatásban folyamatban levő legolcsóbb árakon kiszolgáltatau-dó cikkek és munkák árálól, bizonyos százalékot engednek el.

Az egyleti tagok általi bevásárlások és munkafizetések nem készpénzen, ha-nem ezt helyettesítő márkokkal fognak történni, melyeket az egylet saját nevére boecsátván ki, tagjainak készpénzért kiszolgáltat, s az egyleti ár- és munka szolgál-tatóktól, az elengedett százalékok levonásával időnként készpénzen vált be.

Azon cikkek és munkák, melyekre az ár- és munka szolgáltatási egyezmé-nyek kiterjeszthetőknek mutatkoznak, a következők:

1) Nádméz, fűszer és gyarmati árak, asztali és lámpa olaj, világító szesz, fagy-gyu, stearin és parafin gyertyák, szappany s t. m.

2) Lisztek és kásák.

3) Fehérkenyér, kalács, kifli, zsemle, perecz, s egyéb finomabb sütemények.

4) Csukorsütemények, s a kávéházakban divatos italok.

5) Házi kenyér, házhözfordással vagy a nélkül.

6) Tej, tejfel, vaj, házhözfordással vagy a nélkül.

7) Hus, szalonna, zsír.

8) Reggeli, déli s esti étkezés a vendéglőkben, vagy azokból, bor és sör apróbb mértékekben ugyanott.

9) Singes, divat és apróárak (Kurzwaaren)

10) Disz- és nürnbergi-árak.

11) Fényképek.

12) Könyvkereskedési-árak, zeneművek, írószerek, rajzkellékek, könyvkölcsönök.

13) Kész férfi ruhák, vagy azok készítése.

14) Kész női ruhák, vagy azok készítése, s női piperék.

15) Lábbeliek, apróbb igazítások ingyen való végzése mellett.

16) Szűcs-árak, vagy azok készítése.

17) Férfi kalapok.

18) Gőzfürdők, meleg vagy hideg kád-fürdők, folyóvízi fürdők kabinékben; fürdő-ruhával vagy a nélkül.

19) Hordári szolgálatok.

20) Tűzifa.

Mindazok, kik a megnevezett tárgyakban e városban kereskedést és ipart üz-nek, s az előre boecsátottakhoz képest egyezményre lépni obajtanak, ezennel föl-szólítottak, arra vonatkozó írásbeli ajánlataikat sajátkezű névaláírás-sal ellátva, alóli igazgató választmányhoz a főnökség útján ezen hirdetmény-nek másodszori megjelenése után nyolczadnapra, pecsét alatt „áru (munka) szolgáltatási egyezményre vonatkozó ajánlat a fogyasztó egy-lethez” czimű fölirottallal benyújtani.

Egyébíratt az ajánlatok más egyéb, itt meg nem nevezett áru- és munka szolgáltatására is kiterjeszthetők, s a tagok névjegyzéke, a fogyasztási terjedelem valószínűségének biztosabb megítélhetése végett a főnökségnél (bel-magyarutca 411 sz.) megtekinthetők.

A kolozsvári fogyasztó egylet igazgató választmányától. Kolozsvárt novem-ber 4-én 1869.

Szentkirályi Zsigmond, egyleti főnök.

Sz. 1287. 1869.

(578)

(1—3)

Haszonbéri hirdetmény.

A serfőzőház Sz.-Régenben

10 évre haszonbérbe adatik, f. é. november 22-kén délelőtti 9 órakor a városházánál. Sz.-Régen, november 2-án, 1869.

28.343-dik számhoz

(576)

(2—3)

1869.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik: miszerint a bornak és husnak elhasználatától járó fogyasztási adó Szász-Régen városában, az árszabályzat III. osztálya alapjani be-szedése egy évre, az-az 1870 január 1-től 1870 ik évi december végéig, vagy hall-gatolagos megújítás fenntartásával, három egymásután következő évre nyilvános ár-verés útján haszonbérbe adatik.

Az árverés 1869 évi november hó 22-kén délelőtti 9 órakor a szász-régeni m. kir. pénzügyi biztosságnál fog történni, — a hol november 21-ig estvéli 6 óráig írásbeli ajánlatok is elfogadtatnak.

A kikáltási ár a borra nézve 83 frt 20 krnyi évi összegben, és a húsrá nézve 1656 frt 40 krnyi összegben, tehát összesen 1739 frt 60 kr. határozatik meg.

A többi bérleti feltételek a kolozsvári m. kir. pénzügyi-igazgatóságnál, valamint a sz.-régeni m. kir. pénzügyi biztosságnál az árverés előtt megtekinthetők, s azok az árverés alkalmával a bérleti kívánóknak fel fognak olvastatni.

Kelt Kolozsvárt, 1869, november 5-kén.

A kolozsvári m. kir. pénzügyi-igazgatóságtól.

Sz. 28629. 1869.

(574)

(3—3)

Ezennel közhírré tétetik, miszerint a bornak és husnak elhasználatától járó fogyasztási adónak szab. kir. Szamosújvár városában, az árszabályzat III. osztálya alapjani beszedése egy évre, az az 1870-iki január 1-től 1870-iki évi december vé-géig, vagy pedig, hallgatolagos megújítás fenntartásával, további két évre, nyilván-os árverés útján haszonbérbe adatik.

Az árverés 1869 évi november 18-án Szamosújvárt, az ottani m. kir. pénzügyi biztosságnál irodájában d. e. 9 órakor fog történni.

A kikáltási ár a borra 450 frt évi összegben, a húsrá nézve pedig 4850 frt összegben, tehát összesen 5300 frt. határozatik meg.

Az árverésnek többi feltételei a kir. pénzügyi biztosságnál Kolozsvárt, Décsen, Szamosújvárt és Besztercén; ugy szintén az illető adóhivataloknál is be-tekinthetők.

Ezen írásbeli ajánlatok az árverés előtt, 1869 évi november 16-ig, az árverési bizottmányának, lepecsételve átadandók.

A m. kir. pénzügyi igazgatóságtól.
Kolozsvárt, 1869, november 4-kén.

NEM HIVATALOS.

(152)

11/11

(3—3)

A gyák. fogorvos Popp J. G. úrtól Bécsben, Stadt, Bognergassz 2. készített, a kereskedésbe anatherin-szájvíz név alatt hozott gyógyszerzert alkal-mam volt hosszabb ideig használni gyakorlatomban, s azzal igen előnyös és meglepő sikert eszközöltem.

Az említett gyógyszer, a mely semmi egészségellenes anyagot nem tartal-maz, hasznosnak bizonyult különösen a fogak vátottságánál, fogfájás-nál, borképződésnél és száj rothadásnál, s e bajokat gyakran igen rövid időn megszüntette. A többi közt alkalmaztam e szert rozsz-bűzü lehellet ellen, a mely bajja betegnek s különösen környezetének oly kellemetlen, s a mely ellen az illető beteg anynyiféle szert használt, és 4—8 beti alkalmazása után ezen szernek naponta többszöri kiöblítése által a száznak, a baj megszűnt.

Ezt bizonyítom Popp J. G. urnak tapasztalatom alapján. Loslan, január 9-én 1868.

Egy palaczk ára 1 frt 40 kr. o. ért.

dr. Stark, kir. törzsorvos.

Kapható: Kolozsvárt: WOLFF J., Dr. HINCZ Gy. ENGEL J. és BINDER gyógyszerészek és KARVÁZ J. Tordán: Wolf gyógyszerész. Décsen: Krémer Sámuel. Deván: Bosniaki és Gergely. Medgyesen: Folbert gyógyszer. Nagy-Enyeden: Oberth J. gyógyszer. M. Vásohelytől: Fogarasi D. és Bucher. Szászvároson: Leonhardt. Szász-Régenben: Traugott és Wächner. Zilahán: Weiss gyógyszer. Sz.-Somlyón: R. Tarsa Ign. Kézi-Vásárhelytől: Nagy Jakab. Bözörményben: Lányi J. gyógyszer. Nagy-Bányán: Papp gyógyszer. N.-Károlyban: Jellinek gyógyszer. Szinyér-Váralján: Gerber gyógyszer. Seeben: Sill Mih. Müller gyógyszer. Zóher, Steiner. Brassóban: Fabik gyógyszer. Jekelius gyógyszer. Anken C. és társa. Károly-Felvárt: Wagner könyvtáros. Segesvárt: Markus Fr. Teutsch J. B. Misseltacher. Besztercén: Dietrich és Fleischer. Tergovits Ed. Nussbeck, Textoris G. M. Nyir-egyházán: Bacsal B. gyógyszer. Reich, Pavlovich. Balázsvárad: Fülöp és társa. N.-Almásán: Beck M. Gy.-Sz.-Miklósán: Mikó M. Sz.-Udvarhelytől: Beczási Em. Földváról: Temmer E. Bassóban J. v. Müller, gyógyszerész.

(543)

11/11

(8—15)

TEUTSCH J. B. Segesvárt,

bátorkodik jelenteni, hogy kézműárú raktára, személyesen vezetett bevásárlások által a brünni és pesti vásárokon s a legelőkelőbb bécsi gyárakból, most teljesen be van rendezve, s

nagy-választék,

valamint rendkívül olcsó árakat illetőleg, rendkívül képes felmutatni.

Külső megrendelések szokott zigorral mindenkor a legpon-tosabban, az összeg utánvétele mellett teljesíttetnek, s mindenféle kér-dések posta fordultával megfelleltenek.

Segesvár, 1869 őszen.

TEUTSCH J. B.

(571)

(3—3)

Eladó széna

1000 mázsa jó idei széna a Berkenyei uradalomnál eladó. Ajánlatok az uradalom igazgatóságához. Utolsó posta Moes, intézendők.

Úgyes bérze-operatiók által sokan gyorsan és fáradság nélkül in-toltak oly vagyonhoz, mely legmerészebb vágyaikat felültalta, sőt napokon-fordulnak elő ily esetek. Vajon e jövedelmező üzlet csak bizonyos kiváltá-solt körekk tulajdona legyen? — Hogy a börzétől távol álló magános egyé-ceknek hasznos segítség nyújtását, alapítottam

egy irodát börzeügyletek számára,

hol mindenki (Bécsből vagy a környékből) 100—200 frnyi kis betétel ál-tal a papírok emelkedése vagy leszállásából hasznot húzhat, a nélkül, hogy a papírokat megvásárolná vagy magához venné. Felszólítottam tehát a t. közönsé-gét, főleg a mostani alacsony árfolyam mellett megvásárolni a t. közönsé-gét, melyeket pontosan és gyorsan teljesítenek. Programmok ingyen Felvilágosítások készséggel nyújtanak.

Stein Károly irodája börzeügyletek számára. Bécs, I. Tiefer Graben 17.

(547)

(8—24)